

ДО ЦЬОГОРІЧНИХ СЕРПНЕВИХ НАРАД

РОЗДУМИ ДИРЕКТОРІВ ПРО ШКІЛЬНІ
СТАНДАРТИ ПОЧАТКОВОЇ ТА СЕРЕДНЬОЇ
ОСВІТИ В НОВОМУ НАВЧАЛЬНОМУ 2013-
2014 РОЦІ

Не за горами новий навчальний рік. У минулому освітяни отримали новий стандарт базової і повної загальної середньої освіти, а ще раніше – для початкової школи. Напрацьовано навчальні програми, посібники й підручники, деякий час за ними вже і попрацювали, тож є своє ставлення до них у кожного. Варто все переосмислити, щоб рухатись у потрібному напрямі. Над цим і розмірковують далі запрошені нами директори шкіл, члени редакційної ради нашого журналу.

Укладач
Ольга
ВИГОВСЬКА

ПРО НОВІ ДЕРЖАВНІ СТАНДАРТИ ОСВІТИ З НАДІЄЮ ТА ТРИВОГОЮ *Погляд не стороннього*

Питання про необхідність постійного оперативного оновлення освіти щодо її змісту, технологій, психологічних, етичних та культурологічних засад вже давно перейшло у розряд риторичних, бо всі причетні до освіти (а хто у суспільстві до неї непричетний, безпосередньо або опосередковано?) розуміють, що швидкоплинний і мінливий час не дозволить нам задовольнятися минулими освітянськими перемогами й досягненнями. Полишимо їх з повагою історії педагогіки і будемо рухатися далі. Мені здається доречним образне порівняння освіти взагалі і школи зокрема з

вітрильником, який рухатиметься лише, ввіймавши вітрилами вітер. У даному порівнянні вітер – вимоги часу до освіти, суспільний запит, соціальне замовлення людства школі як плекальні безперервних освітніх потреб кожної особистості, установки на освіту протягом усього життя.

Ясна річ, що за такою концепцією не може викликати жодного сумніву необхідність змалечку вчити дитину вивчати і пова-

**Лілія
ДОНСЬКА**

Директор гімназії
№ 30 „ЕкоНад”
м. Києва

жати власну мову і культуру, мову і культуру інших народів, мати змогу і потребу почуватися у світовому інформаційному полі компетентно, достойно й обізнано. І при цьому ще вчити бути здоровим, щасливим і успішним, жити у гармонії із собою та суспільством, а саме на це, як на мене, і спрямовані нові стандарти. Хто при здоровому глузді може бути проти такої шляхетної і красивої мети? Мета поставлена, майже сформульована. Прийшов час подумати, якими засобами, ресурсами, прийомами і силами ми зможемо її досягти, пам'ятаючи, що наш вітрильник не розрахований на штиль, тобто зупинку в очікуванні попутного вітру, а має постійно рухатися, майстерно ловлячи цей вітер своїми (нехай вони будуть пурпуровими) вітрилами.

Давайте разом подумки проведемо інвентаризацію наших існуючих можливостей для досягнення наміченої мети і перетворення актуальної ідеї у реальність.

По-перше, у нас (а це вже справжнє велике щастя) є діти, учні, та їх батьки, які, здебільшого, не втратили довіри до школи попри всі домагання бульварної преси зробити з неї невістку – винуватицю всіх проблем нашого, досить таки не простого українського життя.

По-друге, ми маємо професійних вчителів, які готові до перемир'я, чекають їх і ладні працювати самовіддано, усвідомлюючи свою високу місію. Не можу стверджувати, що всі вчителі саме такі, але з власного багаторічного досвіду знаю, що більшість наших вчителів прагне виконувати свою роботу з повною віддачею. Але це прагнення треба підтримати сучасними „часо-, здоров'я-, нерво-зберігаючими” технологіями, які полегшать роботу сучасного українського вчителя, зроблять його професійно успішним, тобто професійно щасливим. А без цього він не зможе зробити щасливими і успішними наших учнів. А без цього... Варто продовжувати?

По-третє, завдяки глобальній інформатизації все наше суспільство відчуває гостру потребу у приєднанні до світової спільноти, яке неможливе без оволодіння ІКТ та іноземними мовами. Відповідно підтримка суспільством нових стандартів освіти передбачувана. Зрозуміло, що до цього має долучитися не тільки школа, проте перші кроки на цьому шляху за нею.

По-четверте, є вже нові навчальні програми, є необхідні підручники. Непоганий початок.

Можна починати? Треба починати! Разом з тим мене дещо непокоїть.

Не буду зараз згадувати про недостойну професії учительську зарплату, про хронічне недофінансування освітньої галузі, про застарілу матеріальну базу шкіл, про недостатню кількість ПК та примітивно-кустарні способи їх обслуговування, про недосконале законодавче забезпечення освітньої сфери, про зайву регламентованість вибору навчальних предметів, про надлишковий обсяг „паперотворення”. На жаль, цей сумний перелік можна продовжувати, але не хочеться, бо мусимо зробити так, щоб не провалились задумані стандарти, а стали стандартами справжньої якості української освіти.

Як на мене, задуманому на сьогодні не вистачає державного розмаху і широкої підтримки не лише української, а європейської прогресивної спільноти. Ну, скажемо, до цього процесу не залучено телебачення, яке має гігантську аудиторію і величезний вплив на свідомість суспільства, багато в чому вплив негативний, руйнівний щодо моралі та культури. Державна влада має втрутитися у цей процес і сприяти всьому поширенню у суспільстві ідей сучасної гуманістичної освіти. А ми ще досі не маємо освітнього каналу!

До того ж давно назріло питання забезпечення сучасними гаджетами всіх учителів та учнів. І для цього не обов'язковим є використання бюджетних коштів. У наших європей-

ських колег напрацьований досвід співпраці з комерційними структурами щодо пільгового кредитування подібної техніки, що необхідна при здійсненні професійної діяльності, під державні гарантії. Не мені вчити наших успішних банкірів, що масовість, широкомасштабність подібних операцій перекрыють суттєве зниження відсоткової ставки на подібні кредити. Звичайно, при наполегли-

вому лобюванні урядом інтересів освіти нації. Якщо стандарти державні, то й політика по їх запровадженню має бути державна, і піклування про майбутнє України – про дітей всенародне, бо прийшов час усім миром відродити гасло, що єдине здатне об'єднати всі партії і політичні течії і посправжньому консолідувати наше суспільство: „Усе найкраще – дітям!”

СТАНДАРТИ НЕ МОЖУТЬ БУТИ БЕЗВАРТІСНИМИ

Читаючи стандарт, я намагалася дізнатися, у чому полягає його новизна? Чим він відрізняється від попереднього? Чи відповідає він основним тенденціям розвитку людства, його економіки, технології, культури? А головне, чи зможуть наші діти знайти відповіді на питання, які їх хвилюють? Чи стане школа для них ближчою, цікавішою, ефективнішою? Чи буде вона дружньою для дітей?

Однозначної відповіді я не знайшла. Безумовно, компетентніший підхід до оцінки результатів школи, її випускника – це крок вперед в освітній системі України. Але це не революційні зміни в шкільній освіті України. Лише еволюційні зміни.

Стандарт – це частина культури, що включена в зміст освіти і покликана формувати здатності і зусилля людини майбутнього „бути”.

Якщо дивитися на стандарт з огляду на ознаки, які вважаються в світовій практиці головними: предметність, сфокусованість, кумулятивність, обов'язковість, диференційованість..., то відповідність його очевидна.

Разом з тим, цілісність та інтегративну сутність результатів освіти на будь-якому рівні відображають не лише поняття „компетенція” і „компетентність”, а й інші дуже важливі поняття як грамотність, мова, культура, технологія, освіченість. За даними психологів Гарвардського університету життєва успішність людини лише на 15% визначається ступенем компетентності та професіоналізму, в той час як від особистісних якостей – 85%. Отже, спроба вважати результатами освіти

Олена ЧИНОК

Директор Гуманітарної гімназії „Гармонія” м. Києва, кандидат філологічних наук, заслужений працівник освіти України